

Varsinais-Suomen kuntien ilmastotoimia ~2023~

Lisää maakunnan hyviä käytäntöjä löydät
[vaikuttavien ratkaisujen tietopankista - Kestävyysloikka.fi](https://kestavyysloikka.fi)

Esityksen sisältö

- ▶ Esitys sisältää erilaisia ilmastotoimia, joita on kerätty keväällä 2024:
 - ▶ Kooste erilaisista Varsinais-Suomen kuntien toimenpiteistä, jotka Canemure-hankkeen aluekoordinaattori on kerännyt
 - ▶ Maakunnan Hinku-kuntien ilmoittamia parhaita ilmastotoimenpiteitä
 - ▶ Esitys ei välttämättä sisällä kaikkien kuntien toimenpiteitä
- ▶ Toimet ovat enimmäkseen konkreettisia ilmastotoimia, jotka on tehty vuonna 2023, mutta toimet voivat olla myös toimintamalleja, aiemmin tehtyjä, tai vasta suunnitteilla. Joissain kunnissa ei voitu vuonna 2023 tehdä resurssihaasteiden takia ollenkaan ilmastotoimia.
- ▶ **Tiedot perustuvat kuntien ja aluekoordinaattoreiden omiin ilmoituksiin. Suomen ympäristökeskus ei vastaa tietojen oikeellisuudesta.**

Kaarina

- ▶ Taloyhtiöiden maalämpörengaslinja
 - ▶ Yhteistyössä Aalto yliopiston kanssa toteutettiin pilottihankkeena kolmen talon yhteinen matalalämpörengaslinja. Energiaremontissa talojen lämmönjakoputket yhdistettiin samaan kiertoon niin, että vain yksi lämmönjakokeskus uusittiin ja laajennettiin. Samanaikaisesti taloihin asennettiin poistoilmalämpöpumput, joiden avulla ilmanvaihdon hukkalämpö siirretään uudelleen kiertoon. Ratkaisun avulla talojen ostoenergian määrää saatiin vähennettyä noin neljäsosa.
- ▶ Kaarinan energiakävelyn kolme energiaratkaisua. Lisätietoa: valonia.fi

Koski, Tl.

- Uusiutuvan energian kuntakatselmus, jossa haettu uusiutuvan energian lisäämisen potentiaalia. Toteutettu Motiva-mallilla. Lisätietoa: motiva.fi

Laitila

- ▶ Kuljetusten ja urakoissa käytettyjen ajoneuvojen kilpailutus kulutusperusteilla
- ▶ Coreplast Laitila Oy:n aurinkovoimala

Loimaa

- ▶ Ylijäämäruoan jakaminen operaattoriyhdistyksille
 - ▶ Hukkaan menevän ruoan määrää on onnistuttu vähentämään. Paikalliset yhdistykset välittävät ruoan sitä tarvitseville.
- ▶ Kaupunkipyöräkokeilu 2023
 - ▶ Toteutettiin kesäaikana kaupunkipyöräkokeilu, joka sai positiivisen vastaanoton.
- ▶ LED valojen lisääminen katuvalaistuksessa
 - ▶ Kaikki valaisimet on vaihdettu ympäristöystävällisiin vuoteen 2028 mennessä.
- ▶ Valtuusto hyväksyi ilmastosuunnitelman 12 / -23

Mynämäki

- ▶ Mynämäen Laurin koulun laajamittainen saneerausurakka
 - ▶ Kohteessa saneerattiin lämmitysjärjestelmää, ilmanvaihtoa sekä rakenteita. Täysin uusi keskuskeittiö rakennettiin tehostamaan toimintaa.
- ▶ Katuvalojen vaihtaminen ledeiksi
 - ▶ Vuosittainen määrä katuvalaistuksen vaihtamisesta energiatehokkaampaan ledivalaistukseen.
- ▶ Uusia ilmanvaihtolaitteita
 - ▶ Kunnan vanhoihin rakennuksiin uusittu ilmanvaihtojärjestelmiä, jolla saadaan tehokkuutta ja parempia lopputuloksia.

Naantali

- ▶ Naantalin sataman terminaalirakennuksen maalämpökonvertointi
 - ▶ Kaupungin konserniyhtiö Naantalin satama Oy:n terminaalirakennuksen lämmitysjärjestelmän konvertointi öljystä maalämpöjärjestelmäksi. Lisätietoa: portofnaantali.fi
- ▶ Naantalin vuokratalot Oy luopui öljylämmityksestä
 - ▶ Naantalin vuokratalojen viimeinenkin öljylämmitteinen kohde siirtyi maalämpöön. Lähes puolen miljoonan euron investoinnilla pihalle kaivettiin 12 maalämpökaivoa ja katolle asennettiin aurinkopaneelit. Hybridiratkaisulla päästiin jopa laskennallisiin nollaenergiatasoihin. Lisätietoa: rannikkoseutu.fi
- ▶ Aurinkoareena-jäähallin energiatehokkuutta parannettiin
 - ▶ Elokuussa 2023 Aurinkoareena-jäähallin valaisimet vaihdettiin LED-valoiksi, ja samalla otettiin käyttöön valaistuksenohjausjärjestelmä, jonka avulla saadaan säästettyä energiaa sekä järkevöitettyä jäähallin valaisemista. Uusi järjestelmä on etäohjattava ja sisältää erilaisia valaistustasoja. Naantalin Energia kartoittaa muidenkin valaistujen kenttien potentiaalia energiatehokkuustoimenpiteille.

Naantali 2/2

- ▶ Luonnonmaan perhetalo mahdollistaa pitkän käyttöiän sekä energiatehokkuuden ja päästövähennykset maalämmön ja aurinkoenergian avulla
 - ▶ Luonnonmaan perhetalo on Naantalin suurin kiinteistöinvestointi 25 vuoteen. Noin 5200 neliön rakennushankkeen budjetti oli 14,5 miljoonaa euroa. Perhetalon suunnittelun lähtökohtana ovat olleet tilojen monikäyttöisyys, muuntojoustavuus ja kestävyys. Uuden rakennuksen elinkaaren on laskettu olevan 100 vuotta. Rakennuksen hiilijalanjälkeen on kiinnitetty huomiota koko rakennuksen elinkaaren ajalta. Rakennuksen ulkovaippa on tiiliharkkorakenteinen ns. yksiaineinen toteutus. Perhetalo lämpenee maalämmöllä ja sähköä tuotetaan aurinkopaneeleilla. 1. Rakennuksen hiilijalanjälkeen kiinnitettiin huomiota koko rakennuksen elinkaaren ajan, 2. ulkoseinät on muurattu Poroton-kennoharkoista, 3. seinissä toteutuu kokonaan kiviaineinen, sisäilmaturvallinen massiivirakenne, joka tasaa rakennuksen lämpöä sekä kosteutta 4. lämmitysmuotona rakennuksessa on maalämpö ja rakennuksen katolla 173 kWp aurinkovoimala 5. piha-alueelle on jätetty koskematon metsäalue koululaisten tutkimuskäyttöä varten ja metsäalueelle toteutetaan myöhemmin metsäluokkaopinnot mahdollistava laavu. Lisätietoa: sttinfo.fi
- ▶ Naantalin vuokratalot Oy otti käyttöön EnerKey-ohjelman
 - ▶ Naantalin Vuokratalot Oy otti käyttöön EnerKey-kiinteistöjen energian seuranta ja raportointi-ohjelman. Tavoitteena on lisätä energiatehokkuutta seurannan avulla.
- ▶ Kestävän kehityksen mukaiset kriteerit kaupungin hankinnoissa
 - ▶ Vuonna 2023 Naantalin kaupungin hankinnoissa kestävyyskriteereinä olivat: ympäristösuunnitelman edellyttäminen tarjoajalta; kalusteiden ympäristöystävällisen tuotantoprosessin arvostaminen; tarjoajan myyntipaikan/varaston tulee olla kustannustehokkuuden ja päästöjen vähentämisen vuoksi määritellyn etäisyyden päässä Naantalin kaupungintalolta; kierrätysmateriaalin ympäristöystävällisyys; tarjoajan toimipiste enintään 50 km etäisyydellä Naantalin kaupungintalosta; kemikaaliton siivous; sekä luonnonvarojen viisaan ja tehokkaan käytön sekä kestävän kulutuksen ja tuotannon arvostaminen.

Paimio

- ▶ Öljylämmityksestä luovuttiin kolmessa kaupungin kiinteistössä
- ▶ Lukion valaisimet vaihdettu ledeihin
- ▶ Uuden ilmasto- ja ympäristöohjelman 2023-2026 laatiminen
- ▶ Kiertotalouskoordinaattorin palkkaaminen elinkeinopalveluihin
- ▶ Muotiviikot Paimiossa 2023
 - ▶ Muotiviikot kokoaa tekstiilialan ammattilaiset ja harrastajat yhteen parantamaan tekstiilialan tulevaisuutta kiertotalouden näkökulmasta

Turku 1/4

► Hiilineutraali energiajärjestelmä

- Turku onnistui vuonna 2023 edelleen siirtymään nopeasti kohti päästötöntä energiajärjestelmää. Kaukolämmön ominaispäästöt Turun seudulla laskivat 37 % vuodesta 2022. Kaukolämmöstä 87 % tuotettiin uusiutuvilla energialähteillä, ja hieman yli 30 % ei-polttavalla tekniikalla eli muun muassa lämpöpumpuilla, sähkökattilalla ja savukaasupesureilla. Turku Energia jatkoi uusiutuvan ja päästöttömän energiantuotannon investointeja kohdistuen esimerkiksi Pääskyvuoren lämpökattilaan, joka mahdollistaa tuotannon joustavuutta, korvaa kaukolämmön polttavaa tuotantoa ja fossiilisia polttoaineita. Myös sähkönkulutuksen päästöt olivat vuonna 2023 varsin alaiset, kun hiilidioksidivapaan sähkön osuus Suomen sähköntuotannosta oli jo 94 %. Kestävää energiauudistusta toteutettiin eri puolilla Turkua. Mm. aurinkoenergiaa ja älykästä energiaseurantaa kehitettiin, ja kuntien energiatehokkuussopimuksen toteuttamista jatkettiin tuloksellisesti. Ylioppilaskylän uudistus kohti energiapositiivista mallikaupunginosaa eteni. Lisätietoja: turku.fi

► Vähähiilinen kestävä liikkuminen

- Valtiotason fossiillisten polttoaineiden käyttöä suosivista päätöksistä huolimatta tieliikenteen päästöt kasvoivat vain hieman. Joukkoliikenteen (Föli) käyttö kasvoi edellisestä vuodesta 16 %, ja koronavuosia edeltävä matkamäärä ylittyi vuoden 2024 puolella. Vuonna 2023 pidettyjen kilpailutusten myötä sähköbussien määrä jatkaa kasvuaan, ja vuonna 2024 sähköbusseja on liikenteessä jo 105 kappaletta. Fölin kaupunkipyörien kausi oli onnistunut, ja sitä pidennettiin jouluaattoon asti. Kaupunkipyöriä käytettiin aktiivisesti, ja asiakastyytyväisyys oli huippuluokkaa. Kesäkatutoiminta vakiinnutettiin. Keskustan pyöräliikenteen tavoiteverkon suunnitelma sekä kävelyn ja oleilun kehittämisohjelma hyväksyttiin, ja kestävä kaupunkiliikkumisen ja -logistiikan suunnitelmien valmistelu eteni. Lisätietoja: turku.fi

Turku 2/4

- ▶ **Luonnon monimuotoisuuden ja hiilinielujen vahvistaminen**
 - ▶ Luonnon monimuotoisuuden ohjelman toimeenpano käynnistyi vahvistamaan lähiluontoa, viheryhteyksiä, suojelualueverkostoa ja Turulle ominaisen uhanalaisen lajiston elinympäristöjä. Paikallista eliölajistoa turvaavia uuselinympäristöjä rakennettiin Pahanienmensillan tienoolle sekä Akumentinpuistoon. Turku istutti 9 000 puuta ja suojelualueverkosto vahvistui 91,6 hehtaarin laajuisella Mälikkälän metsän rauhoituspäätöksellä. Kaupungin metsäomaisuuden hoitoa jatkettiin metsäsuunnitelman mukaisesti jatkuvan kasvatuksen periaattein ja vähäisin hakkuin. Turun kaupungin konserniyhteisöt sitoutuivat asettamaan luontotavoitteita, joiden toimenpiteet raportoidaan osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Alueen yrityksiä kannustettiin tekoihin Turun luonnon hyväksi. Meyer Turku Oy kunnosti telakka-alueella paahteisen kalliokedon, Turku Energian kanssa käynnistettiin nuorille kesätyöntekijöille suunnattu biodiversiteettityön konseptointi ja Turun ilmastojoukkue tapasi luontoteemaisilla virtuaalikahveilla. Turun ammattikorkeakoulun kanssa suunniteltiin yhteistä mallia, jolla kaupunki ja yritykset voisivat yhdessä toteuttaa hiilinieluja ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavia toimenpiteitä. Yhdessä järjestötoimijoiden kanssa järjestettiin mm. asukkaille ja yksityisille maanomistajille suunnattu metsien ennallistamisseminaari. Lisätietoja: turku.fi
- ▶ **Ilmastobudjetoinnin Turun malli**
 - ▶ Investoinnit on yksi keskeinen väline, jolla kaupunki toteuttaa ilmastovastuuta. Turku on ottanut käyttöön ilmastobudjetoinnin osana ilmastotavoitteiden toteutuksen ja seurannan kehitystä. Ilmastobudjetoinnin ”Turun malli” varmistaa, että kaupungin tila- ja infrainvestoinnit sekä konserniyhtiöiden investoinnit ovat linjassa kaupunkistrategiassa määritettyjen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden kanssa. Ilmastobudjetin arviointikehikkona käytetään EU:n kestävän rahoituksen taksonomialuokitusta, joka mahdollistaa ilmasto- ja ympäristötavoitteiden moniulotteisen tarkastelun yksittäisissä rakennushankkeissa sekä laajemmin koko investointiprosessissa. Lähestymistapa on systematisoinut ja selkeyttänyt hankkeiden kestävyys ohjausta. Kaupungin tila- ja infrahankkeiden EU-taksonomian mukaisuuden arviointi käynnistettiin vuoden 2023 alussa. Lisätietoja: turku.fi

Turku 3/4

- ▶ **Ilmastokaupunkisopimus**
 - ▶ Turun ilmastotyön ja alueen vihreän siirtymän edistäminen vahvistui merkittävästi alueen keskeisten toimijoiden, Euroopan komission ja Suomen valtion tultua entistä vahvemmin kaupungin kumppaneiksi Euroopan ilmastoneutraalien kaupunkien missioon kuuluvan ilmastokaupunkisopimuksen kautta. Ilmastokaupunkisopimukseen sisältyvät osapuolten yhteinen sitoutuminen hiilineutraaliuden saavuttamiseen sekä toimintasuunnitelma ja investointisuunnitelma. Turun kumppaneina sopimuksessa ovat alueen merkittävimmät yritykset, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, korkeakoulut ja seurakunnat sekä ilmastovaikutusten kannalta tärkeimmät konserniyhteisöt. Lisätietoja: turku.fi
- ▶ **Turun Artukaisten höyrykeskuksen savukaasupesuri vähentää hiilidioksidipäästöjä**
 - ▶ Turku Energia otti käyttöön savukaasupesurin Artukaisten höyryntuotantolaitoksessa. Uusi laitteisto vähentää polttoaineen käyttöä ja laskee kaukolämmöntuotannon hiilidioksidipäästöjä entisestään. Tuotantolaitos palvelee alueen yrityksiä tuottamalla niille höyryä uusiutuvasti. Investoinnin arvo on noin 2,5 miljoonaa euroa. "Savukaasupesurin avulla vähennämme tuotantolaitoksessa käytettävän polttoaineen määrää, kun saamme kosteista savukaasuista talteen muuten hukkaan menevän lämpöenergian. Savukaasuista saadaan talteen 3 MW kaukolämpöä. Tämä energiamäärä vastaa noin tuhannen omakotitalon vuotuista energiankulutusta. Ennen Artukaista kaikki tuottamamme höyry tehtiin öljyllä. Sen lisäksi, että olemme korvanneet höyryntuotannossa öljyn biopolttoaineilla, saimme lisäinvestoinnilla savukaasupesuriin laitoksen hyötysuhdetta parannettua entisestään." Lisätietoa: turkuenergia.fi
- ▶ **Suomen ensimmäiset sähköiset tavarakaupunkipyörät Turussa**
 - ▶ Tavarapyöriä saa käyttöön kaupunkipyörien tapaan samalla sovelluksella. Aluksi pyöriä on tarjolla kolmessa paikassa: Ylioppilaskylä, Linja-autoasema ja Föri. Vuokraus- ja palautuspisteitä lisätään palautteen perusteella. Lisätietoa: kaakau.fi

Turku 4/4

- ▶ Siirrettävä pyörätalli Turun Kupittaaalla
 - ▶ Kupittaaan juna-aseman läheisyyteen avautui uusi siirrettävä pyörätalli, joka tulee mahdollistamaan pyörien säilytyksen lisäksi muun muassa sähkölatauksen ja pyörän huollon. Pyörätalliin mahtuu noin 40 pyörää ja siellä on tilaa myös kuormapyörien pysäköinnille. Tallin katolle asennetaan aurinkopaneelit, joiden ansiosta pyörätalli tulee olemaan energiaposiitivinen. Tallin tarjoamat palvelut ovat maksuttomia ja kaikkien käytettävissä. Lisätietoa: turuntiedeputisto.fi
- ▶ Turun seudun joukkoliikenne Fölin matkakortin voi lainata kirjastosta
 - ▶ 2.10.2023 alkaen Turun pääkirjastosta sekä Varissuon ja Runosmäen kirjastoista voi lainata kirjastokortilla Fölikortin kahdeksi viikoksi. Yksittäinen henkilö voi lainata matkakortin vain kerran kokeilun aikana, jotta mahdollisimman monet pääsevät hyödyntämään sitä. Kokeilu on käynnissä 31.3.2024 asti. "Maksuton, lainattava Fölikortti madaltaa kynnystä kokeilla joukkoliikennettä ja tavoitteenamme on, että tästä tulee pysyvä käytäntö. Jos kokeilu saa hyvän vastaanoton ja sujuu ilman suurempia ongelmia, ensi keväästä alkaen matkakortin voi lainata kaikista Föli-alueen kirjastoista. Lisätietoa: foli.fi
- ▶ Pyöräilyagentit keräävät tietoa Turun pyöräilyolosuhteista
 - ▶ Turun kaupunki käynnistää yhteistyössä Turun polkupyöräilijät ry:n kanssa pyöräilyagenttikokeilun, jossa kerätään käyttäjälähtöistä tietoa kaupungin pyöräilyolosuhteista. Agenttien tuottamalla tiedolla luodaan uudenlaista kokonaiskuvaa ympärivuotisista pyöräilyn olosuhteista, haasteista ja kehityskohteista. Agentit ovat turkulaisia arkipyöräilijöitä, jotka käyttävät polkupyörää lähes päivittäiseen liikkumiseen. Agenttitoiminta on vapaaehtoista toimintaa, jossa kaupunkilaisten tuottamaa tietoa saadaan kaupunkiorganisaation käyttöön pyöräilyolosuhteiden pitkäjänteisen kehittämisen tueksi. Agentit raportoivat puhelinsovelluksen kautta kentällä tekemistään havainnoista. Kohteita ovat esimerkiksi valaistusolosuhteet, pyöräpysäköinnin tarpeet ja vaaralliset paikat. Raportteihin liittyy aina paikkatietomerkintä. Toiminta aloitetaan helmikuussa 2024. Lisätietoa: turku.fi
- ▶ Turku. Yritysesimerkki: GreenImpact kertoo liikkumisen hiilijalanjäljen
 - ▶ Teknologiayritys iQ Payments on lisännyt Turun joukkoliikenteen Föli-sovellukseen GreenImpact-toiminnallisuuden, joka havaitsee automaattisesti käyttäjän liikkumismuodot ja laskee niiden hiilijalanjäljen. Jokaisesta 5 kilon hiilidioksidisäästöstä käyttäjä saa ilmastokolikon ja kolikoilla saa lunastettua alennuksia kumppaniyrityksistä. Tavoitteena on pelillistämisen keinoin kannustaa käyttäjiä vähentämään liikkumisen hiilijalanjälkeään. Lisätietoa: turku.fi

Uusikaupunki 1/2

- ▶ VUKI-kyyti, kutsuohjattu julkinen liikenne
 - ▶ Kutsuvuoro, tuttavallisesti myös Vuki-kyyti on Uudenkaupungin joukkoliikenteen eli Vukin uusi kutsupohjainen liikennepalvelu. Kutsuvuoron reitit muodostetaan asiakkaiden tilausten pohjalta ja palvelu yhdistelee samaan suuntaan kulkevia matkustajia samoille reiteille. Kyydin aikataulu ilmoitetaan joustavana aikavälinä (15 min). Lisätietoa: uusikaupunki.fi
- ▶ Sähköautojen latausasemine lisääminen taloyhtiöissä- Canemure hanke. Lisätietoa: uusikaupunki.fi
- ▶ Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen- monitoimikeskus
 - ▶ Wintteriä ei turhaan kutsuta monitoimijataloksi. Rakennus kokoaa yhteen lukuisia eri käyttäjäryhmiä ja palveluja. Se on tarkoitettu ihan kaikille. Suunnittelussa on alusta asti otettu huomioon käyttäjien toiveet. Tilojen joustavuus, muunneltavuus ja esteettömyys mahdollistavat laajan ja tehokkaan yhteiskäytön. Wintterissä ei ole keskeistä neliöiden määrä, vaan se, mitä ne mahdollistavat. Lisätietoa: uudenkaupunginwintteri.fi

Uusikaupunki 2/2

- ▶ HINKU-lehti, EKOTEKO-liite UKi ja Laitila
 - ▶ Ukissa julkaistiin aikoinaan HINKU-lehteä, joka jaettiin joka talouteen. Tämä toiminta päivitettiin tähän päivään sopivaksi ja jakelu laajennettiin koko Vakka-Suomeen kotitalouksiin. Lehti: asiakas.kotisivukone.com
- ▶ Minun lähiluontoni -Murrosarena hanke
 - ▶ Kunnilla ja kaupungeilla on keskeinen rooli kestävämpien toimintatapojen edistämisessä, mutta ne tarvitsevat toimijoita yhteiskunnan eri tasoilta mukaan kehittämään uudenlaisia ratkaisuja kestävä elämän mahdollistumiseksi. Hanke tukee Uudessakaupungissa kunnan ympäristötyötä, ilmasto-ohjelman valmistelua sekä asukkaiden ja yhdistysten osallisuuden kehittämistä. Uudenkaupungin murrosarena on lisäksi pilottitoteutus, jonka avulla murrosareenamenetelmää räätälöidään työkaluksi varsinaissuomalaisen kuntien kestävyys- ja osallisuustyöhön. Menetelmän mukaisesti Minun lähiluontoni -työpajoihin on kutsuttu erityisesti luonnon monimuotoisuuteen kytkeytyviksi tunnistettuja kansalaistoimijoita, mutta myös muut aiheesta kiinnostuneet ovat tervetulleita liittymään mukaan. Hanke on käynnissä parhaillaan, vuonna 2023 se starttasi. Lisätietoa: uusikaupunki.fi

Tulossa

- ▶ 2026, Turku. Turku Energia investoi sähkökattilaan
 - ▶ Turku Energia lisää hiilineutraalia kaukolämmöntuotantoaan investoimalla sähkökattilaan. Investointi tukee Turku Energian tavoitteita siirtyä fossiilisista polttoaineista kohti uusiutuvaa energiantuotantoa. Projekti toteutetaan EPCM-mallilla, johon kumppaniksi on valittu Sweco. Sähkökattilan arvioitu valmistumisaika on vuoden 2026 alussa. Rakennusluvan hakeminen on parhaillaan käynnistymässä. Rakennettavan sähkökattilan lämpöteho on 50 megawattia. Se korvaa vuosittain öljyllä, pelletillä ja edullisen sähkön aikana myös muilla polttoaineilla tuotettua lämpöä noin 5000 omakotitalon lämmityksen verran vuodessa. Lisätietoa: turkuenergia.fi
- ▶ 2024, Turku. Vedyntuotanto ja vetytalouden arvoketjut –koulutusta Turun ammattikorkeakoulussa
 - ▶ Uusi Vedyntuotanto ja vetytalouden arvoketjut -koulutus alkaa Turun ja Vaasan ammattikorkeakoulujen yhteistyönä. Koulutus on maksuton ja toteutetaan kokonaan verkko-opintoina. Koulutus on suunnattu ensisijaisesti työssäkäyville tai työvoiman ulkopuolella oleville (henkilöt, jotka eivät ole työttömiä vaan ovat esim. perhevapaalla), jotka ovat kiinnostuneet vetyteknologiasta, -taloudesta ja ympäristöasioista. Tavoitteena on vahvistaa vetytalouden osaamista antamalla kokonaiskuva vedyn hyödyntämisen haasteista ja mahdollisuuksista. Lisätietoa: turkuamk.fi
- ▶ Pöytyä. Pöytyälle suunnitellaan yhtä maan suurimmista biokaasulaitoksista.
 - ▶ Laitoksessa on tarkoitus hyödyntää alueen maatalouden sivuvirtoja, kuten lantaa, olkea, ylijäämärehua sekä elintarviketeollisuuden sivuvirtoja. Laitoksen suunniteltu käsittelykapasiteetti on yli 300 000 tonnia vuodessa ja valmistuessaan laitos on Suomen suurimpia. Valmistuessaan laitos tuottaisi yli 150 gigawattituntia nesteytettyä biometaania. Käsittelemällä lantaa yhtiö kertoo pyrkivänsä vähentämään Itämeren ravinnekuormitusta ja parantamaan Varsinais-Suomen ravinnekertoa samalla tuottaen liikennesektorille uusiutuvia polttoaineita. Lisätietoa: yle.fi
- ▶ Turku. Meriaura tilaa kaksi bioöljyikäyttöistä rahtialusta. Lisätietoa: meriaura.fi
- ▶ Vihreän siirtymän hankkeita Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Lisätietoa: ely-keskus.fi

Kuntien ilmastotyön toimia

- ▶ Laitila, Loimaa, Nousiainen, Rusko, Sauvo, Oripää, Uusikaupunki.
Ympäristöministeriön tuen hakeminen ilmastosuunnitelman laatimiseen.
- ▶ Ilmasto-ohjelma hyväksytty 2023: Aura, Loimaa, Marttila, Paimio, Parainen.
 - ▶ Naantali ilmastotiekartta 2023 (täydentää ympäristöohjelmaa 2020)
 - ▶ Raisio Ympäristöohjelma 2022-2025 (täydentää Ilmastosuunnitelma 2030)
- ▶ Ilmasto-ohjelma päivitetty 2023: Somero
- ▶ Ilmasto-ohjelma tekeillä 2023: Koski Tl, Laitila, Nousiainen, Oripää, Pöytyä, Rusko, Sauvo, Uusikaupunki
 - ▶ aikaisemmin hyväksytty ohjelma: Kaarina, Kemiönsaari, Naantali, Raisio, Turku, Salo
- ▶ Kuntien energiatehokkuussopimukseen liittyneet 2023: Masku, Paimio
 - ▶ ennen 2023: Aura, Laitila, Loimaa, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Salo, Turku, Uusikaupunki ja kuntayhtymänä Varsinais-Suomen hyvinvointialue